

Rīko:

Sadarbībā ar:

NVO un Ministru
kabineta sadarbības
memoranda
īstenošanas padome

Pasākumu
atbalsta:

EIROPAS KOMISIJAS
PĀRSŅĒVĒCĪBA LATVIJĀ

No idejas līdz realitātei

Jauns sabiedrības līdzdalības modelis Latvijai

„Open space” dienas kopsavilkums

2010.gada 19.jūnijā
Rīgas Latviešu biedrības nama Zelta zālē, Merķeļa ielā 13, Rīgā

SATURS

1.daļa. Idejas memoranda tekstam	1.lpp.
2.daļa. Darba grupu rezultāta apkopojums	2.lpp.
3.daļa. Dažu tēmu prioritizēšana	8.lpp.

1.daļa. Idejas memoranda tekstam

Konceptuālās idejas par iedzīvotāju un NVO iesaistīšanu valsts administrēšanā un attīstīšanā gan vietējās pašvaldības, reģionālā, gan nacionālā un Eiropas Savienības līmenī.

Nacionālajā un ES līmenī

- ir jāveido pie nozaru ministrijām (to telpās) NVO inkubatori.
- jāparedz konsultatīvām padomēm līdzvērtīga vara ar LDDK un LBAS, kā arī NVO nozīme ir jāstiprina likumā.
- jāizstrādā valsts budžeta piešķiršanas kritēriji un principi, kas vērsti uz funkcijām, nevis institūcijām, tādējādi padarot publisko finansējumu pieejamāku arī NVO sektoram.
- gada laikā kopīgi jādefinē 1000 valsts funkcijas / uzdevumus un to īstenošanas / atbildības / strukturēšanas / deleģēšanas mehānismus, nosakot konkrētu valsts struktūru / NVO līdzdalību / līdzatbildību / finansējumu to realizēšanā (modelis, kas stājas līdzšinējās ministriju hierarhijas vietā).
- jāievieš sieviešu un vīriešu paritāte padomē (Memoranda ?).

Vietējo pašvaldību un reģionu līmenī

- iedzīvotājiem plašāk un aktīvāk jā piedalās budžeta veidošanā (jo īpaši pašvaldības līmenī).
- ik gadu jāorganizē vietējās apkaimes iedzīvotāju forums.
- jānodrošina varas iestāžu regulāra atskaitīšanās sabiedrībai par padarīto.
- jāveicina NVO un pašvaldības iestāžu un institūciju līdzdalība reģiona attīstībā.
- NVO „minimuma” kvotas ieviešana pašvaldībās.
- jāatbalsta jaunatnes NVO, kas pašvaldībās veic darbu ar jaunatni (deleģēta funkcija), t.sk., skolās, nodrošinot atbalstu vietējo jauniešu organizāciju jaunatnes darbinieku apmācībām, atalgojumam.
- jādibina vecāku (atbalsta) organizācijas pašvaldībās dažādu jautājumu risināšanai.

Lai pamatā attīstītu NVO sektoru, vajag panākt, ka

- tiek definētas NVO struktūras un ir vienošanās par to pamatuzdevumiem (tīkli, NVO platformas u.tml.).
- NVO savā starpā apvienojas, t.sk., grupējas pa darbības sfērām, lai efektīvāk lobētu iedzīvotāju prioritātes valstī.
- daļa nozaru tiek nodotas NVO pārziņāšanā, valstij atstājot tikai koordinējošo funkciju.
- plaši tiek veidoti NVO inkubatori.
- iedzīvotājiem tiek nodrošināta plaša informācija par NVO darbības sfērām.
- būtiski aktivizējas NVO un pašvaldību un valsts pārvaldes līdzdalība bērnu un jauniešu izglītības (formālā, neformālā, profesionālās ievirzes) attīstībā un ar to saistīto jautājumu risināšanā.

Individuālā līmenī nepieciešams, ka

- iedzīvotāji apzinās, ka bez viņu aktīvas un regulāras iesaistīšanās savu interešu aizstāvībā un sabiedrībai nozīmīgu jautājumu risināšanā pozitīvas izmaiņas un ilgtspējīga attīstība nav iespējama.
- tiek trenētas demokrātiskās sabiedrības prasmes un sabiedrības līdzdarbošanās dažāda līmeņa procesos.
- valsts pārvalde ir maksimāli vērsta uz iedzīvotāju interesēm (visplašākajā nozīmē) un tiesību nodrošināšanu, jo valsts ir vajadzīga, lai tās pilsoņiem būtu vieglāk un patīkamāk dzīvot, nevis, lai tiem gribētos aizbraukt no tās.

2.daļa. Darba grupu rezultāta apkopojums

1. Lielāka sadarbība ES līdzfinansējuma sadales kritēriju izstrādē. „Simtlatnieku” iesaistīšana NVO darbā caur pašvaldībām. (Tēmas ierosinātājs: Ilze ?)

- Vienkāršot iesniedzamo dokumentu izstrādi un atskaites.
- „Iedot makšķeri, nevis zivi!”
- Latvijas NVO fonda izveide: efektīva līdzekļu izmantošana, novēršot dubulto finansējumu; īpaši kritēriji finansējuma piešķiršanai; atskaitīšanās sistēmas vienkāršošana.

2. NVO līdzdalība. (Tēmas ierosinātājs: Jānis Baltačs, Kota.nu)

- **Problēma:** Normatīvo aktu izstrādē sabiedrību iesaista pārāk vēlu. Rodas dokumenti, kas „nedarbojas.” Sabiedrību pārstāvošās NVO var izrādīties nekompetentas, iespējams pat lobē šauras intereses.
- **Jautājumi, kas jārisina:** sabiedrībai savlaicīgi, vienkārši, saprotami jāuzzina par normatīvo aktu izstrādi/grozīšanu. Jāizveido kārtība NVO vērtēšanas „Skrīningam,” kas palīdz iesaistīt „pareizās” – zinošās organizācijas.
- **Risinājumu ierosinājumi:**
  - Valsts Kanceleja izveido interneta portālu, kur publiski pieejama informācija par sagatavošanā esošajiem/plānotajiem normatīvajiem aktiem.
  - Pilsoniskā Alianse izveido NVO reģistru, kur norādītas darbības jomas, kompetences.
  - Ministrijas pārņem kompetenci, iesaistot NVO deleģētus pārstāvjus (ceļojumu izmaksas, dienas nauda).
  - Pašvaldību mērogā „māca un trenē” iedzīvotājus iesaistīties sabiedriskos procesos (piemēram, ikgadēji iedzīvotāju forumi).
  - Pilsoniskā Alianse, Memoranda Padome, X-Pusējā konsultatīvā padome ik gadu vērtē NVO iesaistīšanās sniegumu un ministriju sniegumu.

- Ministriju lomu virzīt NA izstrādes vadītāja virzienā, pakāpeniski palielinot sabiedrības lomu. (?)
  - Strādāt ar medijiem, kā partneriem procesu skaidrošanā.
  - Ja nevar citāti iedzīvināt, tad jārada īpašs likums.
  - Dažādie līmeņi: Valsts, novadu, pagastu līmeņos var būt atšķirīga sadarbības kārtība (forma).
- 3. Kā ar NVO starpniecību iesaistīt dažādu ministriju struktūras (radīt jaunas) kopīgai nacionāli nozīmīgu jautājumu risināšanā, kuri šobrīd netiek risināti (Tēmas ierosinātājs: Dainis Grīnvalds, Latvijas Radošo savienību padome)**
- Veidot neformālas interešu grupas.
  - Iesaistīt brīvprātīgos.
  - Vērst uzmanību Latvijas 2030 mērķiem.
  - Daļu no nodokļiem novirzīt, kam grib (piemēram, NVO fondam, utt.).
- 4. Plaša valsts funkciju deleģēšana NVO – lai darītu lētāk! (Tēmas ierosinātājs: Krišjānis Kalnciems, LTRK)**
- Veicināt pašvaldību un valsts funkciju uzticēšanu NVO.
  - NVO klasifikācija/Reģistrs pēc darbības sfērām.
  - Ātrs deleģēšanas mehānisms un miksēts finanšu modelis.
  - Funkciju izsole – „Labāk, lētāk!” (uzsvars jāliek uz kvalitāti).
  - Deleģēšana ir tikai saistīta ar attīstības vīziju.
  - Lai panāktu funkciju deleģēšanu NVO ir jāstiprina sava kapacitāte.
  - Izveidot „NVO talantu karti”.
  - NVO „start-up seed fonds”.
  - NVO inkubatori un treniņu programmas.
  - Komunikācija: indivīdi, NVO, pašvaldības, reģioni, valsts, ideju tirgus, resursu tirgus...
  - Ikgadēja publiska atskaite.
  - NVO projektu fonds: valsts, pašvaldība, uzņēmēji.
- 5. NVO sadrumstalotība – risinājumi (Tēmas ierosinātājs: ?)**
- Līdzīgu jomu NVO konsolidēšanās, paužot viedokli „uz āru”.
  - Jumta organizāciju veidošana.
  - Regulāri NVO forumi (lokālā, nacionālā, starptautiskā līmenī).
  - Plaša sabiedrības un NVO biedru iesaistīšana viedokļu apkopošanā (veidojot sadarbības platformas).
- 6. Informācijas pieejamība (Tēmas ierosinātājs: ?)**
- Vienkāršas un saprotamas valsts pārvaldes mājas lapas, kurās pieejama informācija par NVO iespējām un iestādes darba monitorings (pieejami sēžu protokoli).
  - Informācija par NVO finansēšanas modeli Latvijā – kur, kāpēc, kā dabūt finansējumu.
  - Atklātība un caurspīdīgums.
- 7. NVO sadrumstalotība („Jumti” un pārējās organizācijas). Problēmas ar viedokļa paušanu un interešu pārstāvēšanu (Tēmas ierosinātājs: Elīna ?)**
- Konkrētizēt jautājumus, ko uzdod NVO.

- Cieša biedru motivēšana iesaistīties kopējo interešu aizstāvībā. NVO iesaistīt vairāk biedrus viedokļu apkopošanā.
- Regulāri sektoru forumi (rekomendācijas valsts pārvaldei).
- Jānoskaidro, kas ir kas sabiedrībā un noskaidrot, ko no kura gaidīt (NVO tīkli, apvienības, jumti).
- Projektos obligāta partnerība.
- Līdzīgām NVO jāizdiskutē viedoklis pirms to pauž publiski.
- Atbalstīt sadarbības tīklu veidošanu no NVO fonda naudas.
- Sadarbības koučings.
- Nav vajadzīga atsevišķa nostiprināšana juridiski. Šobrīd Latvijā ir vairāk kā 50 NVO apvienības (platformas). Organizācijām atliek izvēlēties atbilstošāko.
- Ministrijām iesaistīt jebkuru interesentu (piemēram, apkopojot viedokļus), nevis sadarboties tikai ar NVO.
- Veicināt sabiedrības uzticēšanos jumta organizācijām – atgriezeniskā saikne.
- Jāparedz NVO forumi pa nozarēm (jaunumi, plānotie notikumi), jo visiem sanākt nav funkcionāli. Jāveido informācijas tīkls, informācijas apmaiņa, notikumi u.c.

8. Panākt konsultatīvo padomju (pie ministrijām) reālu ietekmi lēmumu pieņemšanā (līdzīgi kā LBAS un LDDK statuss (Tēmas ierosinātājs: Zane ?)

- Jāievieš ierēdņu efektivitātes mērītājs.
- Nostiprināt konsultatīvo padomju pieņemtos lēmumus ar augstāka līmeņa normatīvajiem aktiem.
- Samazināt ministriju aparātu, daļu funkciju nodot apmaksātām profesionāļu padomēm, kuru rekomendācijas un lēmumi ir saistoši likumdevējam un ministrijām.
- Visas padomes var būt tikai starpministriju vai pārministriju, strukturētas pēc Nacionālās attīstības virzieniem.

9. Iedzīvotāju veidots budžets (Tēmas ierosinātājs: Sandris ?)

- Budžets jāveido profesionāļiem un zinošiem cilvēkiem.
- Valdības deklarācijas prioritātes apspriest MK memoranda padomē; prioritāšu noteikšana, lai būtu fakts valsts līmenī.
- Nekompetences ekonomikas sfērā izbeigšana, lai varētu kvalitatīvi izveidot budžetu.
- Bērnu un jauniešu konsultatīvās padomes.
- Visām politiskajām partijām jānosaka izveidot savu piedāvājumu valsts budžetam – jāizveido „ēnu budžets”, kurā var rasties jauni risinājumi, alternatīvas. Šajā procesā jāiesaista arī NVO.
- Līdzdalības mehānismi + kompetence (NVO, eksperti)=konstruktīvi risinājumi.
- Budžetam jābūt skaidri un saprotami pēc vienotiem kritērijiem strukturētam.
- Līdzdalība Nacionālā attīstības plāna 2014-2020 izstrādē.
- Daļu nodokļu katrs iedzīvotājs var novirzīt vienai vai vairākām konkrētām jomām.
- Jābūt pilsoņu paneļi, kuriem ir veto tiesības pašvaldību budžeta apstiprināšanā.
- Noteikts % no pašvaldību budžeta, kas aiziet sabiedrībai, 2% jābūt projektos un par tiem nobalsotu. (?)
- Kopīgs mērķis nabadzības novēršanai- labklājības līmeņa celšana.
- Gender budgeting – budžeta veidošana, balstoties uz sieviešu un/ vai vīriešu vajadzībām.
- Skaidrs budžets un nodrošināta publiska platforma budžeta projekta komentēšanai.
- Līdzdalība nevar būt bezizmēra, jo budžetu nevar izstrādāt mūžīgi. Līdzdalībai jābūt konstruktīvai. Budžets jāveido, balstoties uz iedzīvotāju prioritātēm, bet valstij jābūt galvenajai veidotājai, jo intereses ir jāsabalansē.

- 50% no saviem nodokļiem iedzīvotāji paši sadala par sev tīkamiem valsts un pašvaldības projektiem.
- Vajadzīgs mehānisms, lai sabiedrībai būtu lielāka iespēja noteikt daļu no budžeta prioritātēm.
- Ekonomikas studentiem jāveido valsts budžeta klubiņš, kur sadarbotā ar docētājiem detalizēti izpētītu budžetu, apspriestu alternatīvas, diskutētu, salīdzinātu teoriju ar praksi un ar salīdzinājumiem dotos pie valdības.

10. Kā panākt, lai sabiedrības kompetence tiktu izmantota sagatavojot normatīvos aktus (ministrijās) (Tēmas ierosinātājs: ?)

- Pirms tiek pieņemts galīgais lēmums likumprojektam, par to tiek aktīvi diskutēts ar sabiedrības pārstāvjiem.
- Ministriju kompetenci sašaurināt līdz organizatoriskām funkcijām.
- NA projektu izstrādāšanu deleģēt specializētajām NVO.
- Nepieciešams likums par sabiedrisko ekspertīzi.
- Finansēt organizāciju tīklus, kas nodarbojas ar ekspertīzi.
- Likumprojektu aprītē un izstrādē iesaistīt NVO.
- Ņemt vērā labo praksi: ikgadējs iedzīvotāju forums pašvaldībā.
- Informēt par iesaistīšanos, kā arī motivēt to darīt: indivīds, NVO, pašvaldība, valsts līmeņi.
- Iespējams risinājums: indivīds aktīvi pauž savu viedokli NVO → NVO pauž biedru viedokli nacionālā līmeņa NVO → valsts līmenis (ministrijas, institūcijas) tos ņem vērā.
- NVO ir jāslēdz sadarbības līgumi ar attiecīgajām ministrijām.
- Kā atlasīt NVO, kuras iesaistīt?

11. NVO sadarbība ar pašvaldību (Tēmas ierosinātājs: ?)

- Pašvaldībā esošo NVO konsolidēšanas mērķu sasniegšanai.
- Daļu no nodokļu ieņēmumiem novirzīt līdzdalības attīstīšanas finansēšanai.
- Sadarbība starp NVO un pašvaldību – kopīgi projekti, sadraudzības organizāciju meklēšana sadraudzības pilsētās.
- Funkciju un nozaru nodošana NVO.
- Partneru sadarbības kapacitātes uzlabošana.

12. Lobiji kā sabiedrības nevis kapitāla pārstāvētāji (Tēmas ierosinātājs: Ernests ?)

- Nodrošināt lobiju dažādību.
- NVO informēšana par to nozarēm atbilstošo likumprojektu izskatīšanu Saeimas komisijās, t.sk., NVO līdzdalības veicināšana tajās un aktīva lobēšana.
- Organizāciju biedru lomas palielināšana.
- Sabiedrības izglītošana par lobēšanas iespējām un kā to efektīvi darīt, apgūt sevis un savu ideju pārstāvēšanu.
- Publisko interešu apzināšanas un pārstāvēšanas mehānisms.
- Publiskās kapitālsabiedrības vs. sabiedrības intereses.
- Sabiedrības informēšana, ka lobījs ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, ka lobēšana ir interešu aizstāvēšana; nepieciešams lobēšanas kultūras ieviešana; dalīties labās lobēšanas praksēs; sabiedrībai skaidrošanas darbs.
- Lobēšanas efektīvā struktūra – piramīdas struktūra, atklāts lobēšanas mehānisms; caurspīdīgums; atgriezeniskā saite. Valsts – lielāka organizācija – mazāka organizācija – indivīds.

13. Jauniešu līdzdalība lēmumu pieņemšanā (Tēmas ierosinātājs: ?)

- Bērnu un jauniešu pārstāvniecība Saeimā.
- Bērnu padomes izveidošana pie ministrijām (ar mērķi apkopot bērnu viedokli un ieteikumus par dažādiem jautājumiem tieši ministrijām).
- Jaunatnes lietu komisijas pašvaldībās.
- Veidot sistēmu, kas nodrošina darbu ar jaunatni.
- Bērnu līdzdalības nodrošināšana (finansējums, vieta organizācijai, tīkliem, jaunatnes padomēs).
- Mazināt bezmērķa politiku, nepieciešami skaidri mērķi un rīcība.
- Bērnu un jauniešu interešu un attīstības iekļaušana visa veida starpinstitucionālajā attīstības virzībā.
- Infrastruktūras nodrošināšana jauniešiem: pašvaldība – jaunieši – NVO.
- Atlaides jauniešiem muzejos un citur neatkarīgi no tā, vai viņš studē, jo citādi notiek šo jauniešu izslēgšana no inteligentās sabiedrības – šiem jauniešiem ir jābūt lielāki motivācijai, lai piekļūtu kultūras dzīvei un jaunumiem.
- Nepieciešama NVO un pašvaldības sadarbības realizēšana.
- Atbalsts jaunatnes organizācijām, lai veicinātu jauno līderu veidošanu.
- Skolēnu domju un studentu pašpārvaldes aktīvāka savstarpējā sadarbība; jābūt sadarbībai un atbalstam no tiesībsargājošām iestādēm.
- Augstskolas studiju programmu ietvaros jābūt sadarbībai ar konkrētas nozares nevalstiskajām organizācijām (docētājiem jābūt piemērs ar dalību NVO, jāorganizē NVO pārstāvju vieslekcijas, jāmotivē studentus iesaistīties NVO).
- Pašvaldības atbalsts jaunatnes darbinieku apmācībām, atalgojumam – paaudžu pārmantojamība.
- Līdzdalība NVO ir jāceļ reputācija. Jāizdod īpašs sertifikāts, kas ir uztverams kā bonuss jauniešiem (CV). Jauniešu (skolēnu) vidū NVO ir jākļūst „stilīgi”- jauni draugi, iespējas, pasākumi (kultūras pasākumi, kuru organizēšanā var piedalīties kā brīvprātīgais) - jauniešiem saprotama informācija.
- Popularizēt neformālo izglītību, brīvprātīgo darbu NVO, ka ir iespējams šo līdzdalību apvienot ar mācībām un darbu utt.
- Izveidot projektu, kas parādītu bērniem un jauniešiem iemeslus, lai paliktu Latvijā, nevis brauktu uz ārzemēm.
- Investēt bērnu un jauniešu NVO un saturīgā brīvā laika pavadīšanā (stratēģiskās investīcijas).
- Atdalīt audzināšanas darba funkciju no Va.izgl.satūra centra un atdot tās jaunatnes politikas departamentam.
- Atdalīt interešu izglītību no IZM un atdot tās KM. Tad izstrādāt izglītības reformu, uz klausot NVO un pašu bērnu un jauniešu viedokli.
- Pārskatīt budžeta sadali jaunatnes jomā. Kur valsts investē? Vai mūsu prioritāte ir dziedoši, dejojoši talanti vai arī aktīvā pilsoniskā sabiedrība (veselīgi, aktīvi, atbildīgi, radoši, spējīgi sadarboties)?
- Dažādu audzināšanas līmeņu attīstība, jauniešu un bērnu motivācija sadarbībai.

14. Formālā un neformālā izglītība (Tēmas ierosinātājs: ?)

- Jaunatnes organizācijām deleģēt funkciju veikt darbu ar jaunatni uz vietām.
- Bērniem pēc attiecīga vecuma stāstīt par pašvaldības darbu un iesaistīt arī vecākus.
- Bērnu talantu veicināšanas programmas pašvaldībās un skolās.
- Rīkot „Ēnu dienas” visiem jauniešiem, arī tiem, kuri studē augstskolās un kuri nemācās.
- Nodrošināt prakses vietas pašvaldībās, kuras galvojušas studiju kredītus jauniešiem.
- Jauniešu NVO programmu iekļaušana pamatskolas un vidusskolas izglītības programmās, piemēram, regulārajās audzināšanas stundās un veselības mācībā.
- Jau no bērnības skaidrot bērniem par līdzdalību atraktīvā veidā (ar spēļu palīdzību).

- Nepieciešama neformālās izglītības programmas jauniešu sociālajai iekļaušanai, lai novērstu nabadzību (sociālā iekļaušana).

15. Sieviešu un vīriešu līdzdalības mehānismi lēmumu pieņemšanā. Sievietes līdzdalība ekonomisko jautājumu risināšanā un atvaseļošanā, un esošo uzņēmumu saglabāšanā. (Tēmas ierosinātājs: Inete Ielīte, LSOST)

- Kvotes: darba grupās, padomēs (vismaz 40%).
- Paritātes princips politisko partiju kandidātu sarakstos.
- Dzimumu rotācijas princips augstajos amatos.
- Vajadzētu izveidot portālu, kurā publicēt „prasmes”.
- Pašvaldību un NVO stratēģija iedzīvotāju iesaistei.
- Horizontāls līdzdalības modelis.
- Vairāk sievietes politikā!
- Dalīties pieredzē ar labo pieredzi politikā un uzņēmējdarbībā.

16. Informācijas atklātība (Tēmas ierosinātājs: Norberts ?)

- Internets – konferences – masu mediji.
- Publiskot visu sanāksmju materiālus un translēt sanāksmes online.
- Tā informācija, kuru saņem valsts iestādes, tiek arī pāradresēta NVO sektoram.
- Vienots NVO finansēšanas modelis ar skaidriem kritērijiem valstī kopumā.
- Ministriju budžetiem jābūt saprotamiem un loģiski un caurskatāmi strukturētiem, lai vismaz nozares profesionāļi var tos saprast – tikai tad atklātībai ir jēga!
- Katrā valsts iestādē mājaslapā jābūt aprakstam, kāda informācija un kur ir pieejama. Nepieciešams izveidot pārskatāmākas un saprotamākas valsts iestāžu mājas lapas. Mājaslapu maksimāla vienkāršošana.
- Radīt pieejamību valsts diskusijām, sanāksmēs, viedokļu izteikšanā arī reģiona NVO, t.sk., bērniem un jauniešiem (ceļa izdevumi, vieta, laiks).

17. Iedzīvotāju loma sabiedrības līdzdalībā (Tēmas ierosinātājs: Laila Balga?)

- Ikviens iedzīvotāja motivācija iesaistīties lēmumu pieņemšanā.
- Latvijas iedzīvotāju augstas pašapziņas un sabiedriskās atbildības veicināšana.
- Līdera domāšanā izskaust provinciālismu un varas demonstrēšanu.
- Neorganizēto interešu (individu, utml.) pārstāvība jaunajā modelī – visu interesentu iekļaušana.
- Katra indivīda kompetenču izmantošana.
- NVO un ministriju līderu diskusijas par iedzīvotāju prasmēm, to apzināšana.
- Vērtīgu indivīdu ideju apkopošana un piedāvāšana.
- Īstenot informatīvas kampaņas par aktīvas sabiedrības līdzdalības priekšrocībām un kolektīvo atbildību.
- Nodrošināt, ka ikviens interesents var piedalīties valsts līmeņa dienas kārtības veidošanā, kā arī darba grupās.
- Kompetenču datu bāze – organizēta indivīdu, NVO, utt. Kompetenču sistēma, kā arī informācija, kur ir nepieciešams eksperts, palīgs, viedoklis.
- Reģionālo un masu mediju loma.
- Atgriezeniskās saites nodrošināšana.

3.daļa. Dažu tēmu prioritizēšana

Balsu skaits	Idejas	Komentāri prezentācijas laikā vai arī pēc tam
45	Katrā sfērā bērnu un jauniešu interešu pārstāvniecību.	Jauniešu līdzdalība nodrošinātu ilgtspējīgāku lēmumu pieņemšanu un savlaicīgu pilsonisko izglītības iespēju.
34	Nepieciešams likums par NVO dalību Valsts pārvaldē, kā arī tā obligāta izpilde.	Prezentējot priekšlikumu tika uzsvērts, ka likumā vai cita veida normatīvos aktos varētu atrunāt jautājumus par NVO finansējumu, līdzdalību.
31	NVO un konsultatīvām padomēm līdzīgs statuss, kā sociāliem partneriem.	Normatīvajos aktos vajadzētu paredzēt obligātu un savlaicīgu NVO un konsultatīvo padomju iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā, līdzdalības darbam veltot arī nepieciešamo uzmanību un resursus.
26	NVO līdzdalība ES u.c. finansējuma programmēšanā (NVO kapacitāte). Latvijas NVO fonda izveide: kvotas (mazie, lielie, nacionālie, reģionālie, jauniešu organizācijas); definēt vērtēšanas kritērijus, pieteikumus (projektiem ?); atskaitīšanās vienkāršošana kā paraugdemonstrējums (ESF, u.c.).	Prezentējot priekšlikumu tika uzsvērts, ka finansējuma sadalē nepieciešams virzīties pēc prioritātēm. Šobrīd caurspīdīgums ievērojamo līdzekļu sadalē no Valsts budžeta un Valsts īpašumā esošām SIA ir nepietiekams. Nepieciešams vairāk strādāt ar vienotām likmēm, tādējādi atvieglojot projektu administratīvo slogu.
15	1. Izstrādāt budžeta piešķiršanas kritērijus un principus, kas būtu vērsti uz funkciju, ne institūciju finansēšanu un tādējādi publisko finansējumu padarītu pieejamāku arī NVO (līdzvērtīgāka konkurence). 2. Sabiedrības informēšana, ka lobēšana ir nepieciešama efektīvai sabiedrības interešu aizstāvēšanai. 3. Sabiedrības izglītošana par lobēšanas iespējām un kā to efektīvi darīt.	
14	Ikvienu iedzīvotāju iesaistīšanās lēmumu pieņemšanā; atgriezeniskā saite kā obligāts nosacījums (lēmumu pieņēmēji → interešu grupas un organizācijas → iedzīvotāji); nodrošināt regulāru, konstruktīvu un obligātu dialogu ar lēmumu pieņēmējiem caur interešu kopām un organizācijām.	
14	1. Ik gadu vērtēt sabiedrisko organizāciju sniegumu sadarbībā ar ministrijām un ministriju sniegumu sadarbībā (Memoranda padome): veikt divu veidu novērtējumu – no augšas uz leju, no lejas uz augšu; nepieciešams arī pašvaldību sadarbības	

	novērtējums. 2. Budžetam jābūt skaidri un saprotami, pēc vienotiem kritērijiem veidotam – tad iedzīvotājiem būs iespējams to izvērtēt, izteikt priekšlikumus.	
13	Panākt, ar konkrētu pasākumu ciklu, Satversmes idejas iedzīvināšanu – „Visa vara pieder tautai!”	
13	No Latvijas budžeta skaitās izmaksātas NVO ap 150 milj. Ls kopš 2004. gada. Kur ir nauda?	Diskutējot šo jautājumu NVO un MK memoranda padomes sēdē 2009.gadā, izkristalizējās, ka ļoti liela daļa, tā saucamā, NVO atbalsta līdzekļi aiziet sporta organizācijām (LOK, u.c.). Summā iekļauti arī iepirkumu līgumi, utml. Bet jau toreiz diskusijās parādījās nepieciešamība pēc skaidriem noteikumiem Valsts un Valsts akciju sabiedrību līdzekļu sadalē.
12	Neviens likums/lēmums netiek pieņemts bez iepriekšējas un savlaicīgas ieinteresētās sabiedrības līdzdalības.	Informēt un iesaistīt NVO un pilsonisko sabiedrību kopumā par lēmumu projektiem, pietam darbs jāveic <u>savlaicīgi un pilnīgi</u> .
12	Līdzdalība pirms un vēlēšanu procesā: ietekmēt vēlēšanu nostāju par vēlēšanām; revidēt vēlēšanu sarakstus; balsot pēc dzimumu vienlīdzības principa 50/50; balsis jāsauglabā līdz nākamajām vēlēšanām (?).	Prezentējot priekšlikumu tika uzsvērts, ka nepieciešams veikt kampaņu vai citus pasākumus, lai sabiedrība ietu balsot un izmantotu iespējas ietekmēt deputātu sarakstu vēlēšanu zīmēs ar atzīmēm +/-.
12	Sabiedrībai par velti jābūt pieejamam NVO reģistram/datu bāzei par NVO darbības sfērām un sniegtajiem pakalpojumiem. Aktīvā sabiedrības daļa varētu efektīvi piedalīties pilsoniskās sabiedrības veidošanā.	
10	Paritāte interešu pārstāvniecībā un amatos.	
10	NVO reģistrs; sadarbība ar pašvaldībām; cilvēks-veselība.	Vēlami precizējoši komentāri
9	Atklātas un caurspīdīgas, piramīdas tipa, lobēšanas struktūras izveide.	
8	Iedzīvotāju līdzdalība budžeta (jo īpaši pašvaldību) veidošanā: tiešās līdzdalības mehānisms (e-platforma, pilsoņu jautājumi(?)); vai ar NVO starpniecību.	Ierosinājums tika papildināts arī ar norādi uz Pilsoņu „vaučiem”, kas dotu iespēju nodokļu maksātājiem par noteiktu daļu no nodokļu naudas noteikt pašiem.
7	Rosināt sabiedrību aktīvi līdzdarboties, veidojot atbildīgu attieksmi pret savu valsti.	
6	Skaidri noteikt, kas pārstāv sabiedrību, no kā prasīt atbildību.	Interesu pārstāvniecība, ekspertīze
5	„Simts latnieku” un NVO vietējās kopienu iniciatīvas (Kultūras, arhitektūras, vēstures pieminekļu sakārtošana); Definēt 1000 valsts/valstiskās funkcijas un uzdevumus, un atbilstoši tiem veidot no nulles jaunu ministriju struktūru, budžeta struktūru: šo funkciju, uzdevumu realizācija/deleģēšana NVO;	Prezentējot priekšlikumu tika uzsvērts, ka pašreiz funkciju sadalījums starp ministrijām bieži ir neloģisks, joprojām konstatējamas darbu pārklāšanās un daudzās

	ilglaicīgu/īsilaicīgu mehānismu un tā sekmīguma uzraudzības struktūras.	jomās, kur nepieciešams pieņemt lēmumu, tas netiek pieņemts, jo iesaistītas dažādas ministrijas.
5	Mērķis: Laba sabiedrības pārvaldība. NVO iesaistās Profesionālā personālatlasē publiskajā pārvaldē, ievērojot kritēriju: krietnums, kompetence.	
4	Horizontālas līdzdalības modelis.	
2	Apmācības, dalīšanās pieredzē, labās prakses nodošanas iespējas.	